

ترنم معرفت

اصول و فروع دین از نگاه استاد و شاگرد

تألیف

غلام حیدر حسینی خراسانی

www.ketab.ir

سرشناسه	: حسینی خراسانی، غلام حیدر.
عنوان و پدیدآور	: ترنم معرفت : اصول و فروع دین از نگاه استاد و شاگرد/تالیف غلام حیدر حسینی خراسانی.
مشخصات نشر	: مشهد، مؤسسه فرهنگی. هنری و انتشاراتی ضریح آفتاب . ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری	: ۲۸۰ ص. : نمونه .
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۴۲۹-۴۱۹-۸ :
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه به صورت زیر نویس .
موضوع	: اصول دین - فروع دین - اسلام - عقاید .
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۰ ۴۷۵ ح BP۲۱۶
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۴۱۷۲ :
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۳۷۲۸۹۴ :

« حق چاپ محفوظ است »

نام کتاب	: ترنم معرفت
مؤلف	: غلام حیدر حسینی خراسانی
ناشر	: مؤسسه فرهنگی، هنری و انتشاراتی ضریح آفتاب
ویراستار	: مرتضی حسینی اسفاد
طرح جلد	: جعفر بهروان راد
نوبت چاپ	: اول ۱۳۹۰
قطع	: وزیری
شمارگان	: ۱۵۰۰ نسخه
قیمت	: ۵۰۰۰ تومان
چاپ	: پارت ۸۸۸۱۸۸۰
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۴۲۹-۴۱۹-۸ :

مرکز پخش: مشهد - خیابان امام خمینی - جنب اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی - دفتر نشر و فروشگاه مرکزی
 نشر: ۰۵۱۱)۲۲۳۲۶۷۵ (سفارشات: ۰۵۱۱)۲۲۸۳۲۲۲ (شماره: ۰۵۱۱)۲۲۱۲۲۲۴ (

فهرست مطالب

اجازات نقل حدیث علما و مراجع به مؤلف کتاب.....	۱۱
اصول دین و مذاهب و فروع دین به زبان شعر.....	۱۳
سال شمار زندگی مؤلف.....	۱۴
پیشگفتار.....	۱۶

اصول دین

مقدمه.....	۱۹
۱- لزوم تحصیل معرفت.....	۱۹
۲- نیاز انسان به دین حق.....	۱۹
۳- اثر دین در زندگی شخصی.....	۲۰
۴- اثر دین در زندگی اجتماعی.....	۲۱
۵- شرف علم به اصول دین.....	۲۲
۶- شرط رسیدن به معرفت و ایمان به خداوند متعال.....	۲۴
راه رسیدن ایمان به خدا.....	۲۵
توحید.....	۴۲
عدل.....	۴۹
نبوت.....	۵۱
نبوت عامه.....	۵۱
خصائص پیغمبر.....	۵۷
۱- عصمت.....	۵۷

۵۸	۲- معجزه
۶۲	نبوت خاصه
۶۲	۱- عجز بشر از آوردن همانند قرآن
۶۵	۲- هدایت قرآن
۷۷	۳- خبرهای غیبی قرآن
۸۰	۴- احاطه به اسرار خلقت
۸۱	۵- جاذبه‌ی قرآن
۸۱	۶- عدم اختلاف در قرآن
۸۲	۷- تربیت عینی و عملی قرآن
۱۰۶	معاد
۱۰۶	دلیل عقلی
۱۰۸	دلیل نقلی
۱۰۹	اصامت
۱۰۹	الف: حکومت عقل
۱۱۲	ب: حکومت قرآن
۱۱۵	ج: حکومت سنت
۱۴۰	اثمه‌ی اثنی عشر
۱۵۸	امام زمان علیه السلام
۱۷۶	راه بهره‌مند شدن از آن حضرت در زمان غیبت

فروع دین

۱۷۹	فروع دین
۱۷۹	نماز نخستین فرع از فروع دین
۱۸۹	به پا داشتن نماز، گسترش فرهنگ نماز
۱۸۹	محافظت بر نماز و اوقات نماز
۱۹۰	استغاثه و یاری جستن از نماز

نماز انسان را از فحشا و منکرات باز می‌دارد	۱۹۰
آن‌ها که نماز را ضایع می‌کنند	۱۹۱
سهل‌انگاری در اقامه‌ی نماز	۱۹۱
ترک نماز انسان را جهنمی می‌کند	۱۹۱
اهمیت نماز	۱۹۲
فضیلت نماز	۱۹۳
نماز اوّل وقت	۱۹۳
آتش گناه‌ها، با اقامه‌ی نماز خاموش کنید	۱۹۴
نماز وسیله‌ی تقرب بنده به خداست	۱۹۴
نماز، شستشو در چشمه‌ی زلال و گوارا	۱۹۵
نماز معیار و میزان اعمال است	۱۹۵
نماز آخرین توصیه‌ی انبیای الهی	۱۹۶
نماز نخستین عملی که بالا برده می‌شود	۱۹۶
نزول رحمت بر نمازگزار	۱۹۶
زدودن گناهان	۱۹۷
نماز جمعه، آثار و برکات آن	۱۹۸
دومین فرع از فروع دین، روزه است	۱۹۹
معنای صوم	۲۰۰
خاصیت، فلسفه و راز روزه	۲۰۰
روزه سحر است	۲۰۱
روزه از پایه‌های دین اسلام است	۲۰۲
منزلت روزه‌دار	۲۰۲
روزه امانت است	۲۰۲
روزه زکات بدن است	۲۰۳
روزه واقعی امساک همه‌ی اعضا است	۲۰۳
روزه حزن و غم را برطرف می‌سازد	۲۰۳
روزه دروازه‌ی عبادت است	۲۰۴

۲۵۴		امر به معروف و نهی از منکر در قرآن
۲۵۵		امر به معروف و نهی از منکر در احادیث و روایات
۲۵۸		اهمیت امر به معروف و نهی از منکر
۲۵۹		امر به معروف و نهی از منکر دولتی و مردمی است
۲۶۱		شرایط امر به معروف و نهی از منکر
۲۶۲		آثار ترک امر به معروف و نهی از منکر
۲۶۳		تولی و تبری
۲۶۴		لزوم همراهی تولی و تبری با یکدیگر
۲۶۶		معنای تولی و تبری
۲۶۷		آیات تولی و تبری
۲۷۰		تولی و تبری در روایات
۲۷۲		انواع ولاءها
۲۷۳		یکم: ولای منفی
۲۷۴		دوم ولای اثباتی عام
۲۷۴		ولای اثباتی خاص
۲۷۵		ولاء محبت یا ولای قرابت
۲۷۹		منابع و مأخذ

اجازات نقل حدیث علما و مراجع به مؤلف کتاب

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على خير خلقه وأشرف براته محمد وآله
وعلى آل الطيبين الطاهرين المصومين واللعن الدائم على عدائهم إلى يوم الدين
وبعد حجاب منقذ عباد السلام والمسلمين الحاج شيخ غلام حيدر حسيني غفر له
والله أناد الله له سالمان در روز در حوزة معتمد علمية قم بمحضر علوم و معارف حضرت آیت الله
داشتند و بجزیره شریک از علم و علم فائز آمده از دفتر حقیقته مجاز و باز دارند در دفتر
احادیث و روایات مأثوره از علم و طاهره مسلم و الله علیهم اجمعین از کتب معتبره و جامع
مستنده عینی بالاطراف المعتمدة التي احاز في فهرستها شيخ شيخ الاشارة الشيخ
اغنازرگ الطهراني معتمده الله برحمته و غفر له و عليه السعادات الاحیاط و الخصوصیات
و الحکایات و نیز مجاز و داد دهند در صدر البورجیه الکبیره و غیر غیبت موطا اذان حکم کرام
عبادت مع رعایة الاحیاط فی تخیص الموضوع و الحکم و نیز مجاز دهند در اخذ دجوه نوریه و معتمد
زکوات و کفایات و در نظام و صرف آنها در مصارف مقرر و مجاز دهند در اخذ بهمن سالین
و دستگودان و ایهال در صورت تعلیقات و مصالح قیمتی در صورت ضرورت و صرف نصف از
بریک در مصارف مقرر که از آنها است مصارف شخصی اقتصادیه و مصالح نصف در
بودن انجمن محبت صرف در حوزة علمیه و الله اعلم و علیه الاحیاط فی جمیع المکالات غایه
طریق النجاة و العباد و الله ان لا یسأل فی مصالح الذکرات کما ان لا یسأل فی انشاء الله تعالی
والسلام علیه و علی جمیع اخواننا المؤمنین و عباد الله الصالحین و رحمته یومئذ و یومئذ

۱۰ (شماره) ۱۴۱۳

فروع دین به زبان شعر

نماز فروع دین است	بخوان حبل المتین است
روزه، جزایش خداست ^۱	ماه خدا باصفاست
زکات گذشتن از مال	پاکیزه گشت و حلال
خمس تو، ختم سال است	چون ندهی و بال است
حج خانه‌ی الهی است	آهنگ باصفایی است
جهاد دفاع ز دین است	وحدت ما چنین است
امر به معروف حق است	حقیقتش مطلق است
نهی ز منکر رواست	راز حیات شماس
علاقات قولا است	آن دوستی اولیاست
تبری بیزاری است	نفرت و شرمساری است

اصول دین و مذهب به زبان شعر

توحید، رکن اول ایمان است	عدلی که طرح و نقشه‌ی قرآن است
پیغمبری که، راهنما گردید	هم چون امام رحمت و احسان است
باور به روز حشر و جزا دارم	روزی که باز هم، تولد انسان است
این پنج گنج زیر بنایی را	اقرار کن که شاخص جانان است
توحید درس اول این دنیا است	با او تمام عمر به سامان است
تو از عذاب حضرت حق رستی ^۲	این گونه کارهای تو آسان است

شاعر: مرتضی حسینی اسفاد

۱. امام صادق (علیه السلام) می‌فرمایند: روزه برای من است و خودم پاداش آن را می‌دهم.

۲. اشاره به حدیث شریف سلسله‌الذهب که امام رضا (علیه السلام) در سفر به خراسان در شهر قلمدان‌های مرصع

سال شمار زندگی مؤلف

سال‌ها باید که تا یک کودکی از روی طبع

عالمی گردد نکو یا شاعری شیرین سخن

حاج شیخ غلام حیدر حسینی خراسانی در دهم دی ماه ۱۳۲۳ در روستای اسفاد - منطقه‌ی زیرکوه - از توابع شهرستان قاین در یک خانواده‌ی مذهبی چشم به جهان گشود.

آموزش قرآن و تعلیمات دینی را در مکتب‌خانه‌ی زادگاه خود نزد روحانی محل فرا گرفت.

در کودکی مادرش که از سلاله‌ی سادات بود، دعوت حق را لبیک گفت. تحصیلات مقطع ابتدایی را در دبستان منوچهری روستای آبیز که مجاور زادگاهش بود ادامه داد.

سپس به پیشنهاد حجت‌الاسلام سید حسین آفتابی (ره) در اردیبهشت ۱۳۳۹ برای تحصیل در مدارس علمیه، وارد مدرسه معصومیه‌ی بیرجند شد. و حدود دو سال از محضر عالمان آن سامان بهره برد.

در سال ۱۳۴۲ راهی مشهد شد و در مدرسه‌ی دودرب به فراگیری دروس: ادبیات، سطوح متوسطه حوزة، اخلاق و تفسیر در محضر اساتیدی همچون: ادیب نیشابوری، حجت هاشمی، صالحی، مدرس یزدی، مشکینی و میرزا

جواد آقا تهرانی پرداخت.

سال‌ها بعد عازم قم شد و فقه، اصول، تفسیر، کلام، اخلاق و فلسفه را از محضر آیات عظام: وحید خراسانی، فاضل لنکرانی، گلپایگانی، میرزا هاشم آملی، مفتاح، مطهری، محمدی گیلانی، خزعلی، نوری همدانی، جوادی آملی کسب فیض نمود.

در دوران ستم‌شاهی پهلوی، بارها از سوی ساواک مورد تعقیب قرار گرفت، و منبرش تعطیل شد.

پس از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی برای تبلیغ دو ماه به کویت اعزام شد.

در کنار تحصیل و تبلیغ مسئولیت‌هایی را هم عهده‌دار شد از جمله: به عنوان امام جمعه موقت زاهدان و رئیس عقیدتی لشکر ۸۸ زرهی به مدت دو سال انجام وظیفه کرد.

مدت ۱۴ سال سنکر امامت جمعه شهرستان چالوس را به عهده داشت. در دوران دفاع مقدس مسئول ستاد پشتیبانی بود.

او مدت ۱۴ سال امام جمعه شهرستان تالش در استان گیلان بود. این استاد حوزه و دانشگاه اکنون به نویسندگی و انجام امور فرهنگی مبادرت دارد.

پیشگفتار

به نام آن که جان را فکرت آموخت

سپاس خداوندی را سزاست که همه موجودات را از نیستی به هستی کشانید^۱ (یا مَنْ خَلَقَ الْأَشْيَاءَ مِنَ الْعَدَمِ). حمد ویژه پروردگاری که فرزندان آدم را بر بسیاری از موجودات و مخلوقات برتری بخشید و او را به تاج و لقد کَرَّمَنَا مَفْتَخِرِ ساخت و از پاکیزه‌ترین چیزها آن‌ها را روزی داد وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْوَهْدِ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا^۲. شکر بی‌منتها مخصوص ذات پاکی که فرزندان آدمی را به زیور عقل آراست و همچنین برای آن‌ها راهنمایانی فرستاد تا عقل رادر آنان شکوفا سازند.

فَبَعَثْ فِيهِمْ رَسُولَهُ... وَتَبَيَّرُوا لَهُمْ دَفَائِنَ الْعُقُولِ^۳.

دروود بر سفیران پاک خدا به‌خصوص خاتم انبیاء محمد مصطفی ﷺ آخرین فرستاده‌ی او و آل طاهرینش که پیروی از آن‌ها باعث نجات از گمراهی‌ها است و سلام بر آخرین وصی پیامبر ﷺ مصلح جهان و موعود موجود حضرت حجة بن الحسن روحی و ارواح العالمین لتراب مقدمه الفدا. بدیهی است که ما انسان‌ها بیهوده آفریده نشده‌ایم بلکه هدف از آفرینش ما

۱- دعای جوشن کبیر.

۲- سوره اسراء، آیه ۷۰.

۳- نهج البلاغه، خطبه ۱.

معرفت خدا و پرستش اوست. در واقع راه رسیدن انسان به حیات معقول و کمال مطلوب شناخت خدا و عمل به دستورات او است.

بنابراین ما انسان‌ها مکلفیم مجموعه‌ی دین که عبارت است از اصول، فروع و اخلاقیات باید در حد وسع و ظرفیت خود بشناسیم و در عرصه‌ی عمل نیز بدان پایبند باشیم تا به سعادت برسیم. بی‌تردید در رابطه با موضوعات مذکور کتاب‌های فراوانی تألیف شده است لیکن بعضی‌ها فنی، علمی و حوزوی است بعضی مفصل و طولانی و برخی به اختصار نگارش یافته است. نگارنده از خداوند توفیق خواست تا بتواند مجموعه‌ای مفید جمع‌آوری نماید تا مؤمنین به خصوص نسل جوان مورد بهره‌برداری قرار دهند.

در این کتاب از نظر اصول دین، به آنچه به طور مستند، متقن و مستدل اُستاد بزرگوارم حضرت آیه‌الله العظمی وحید خراسانی در مقدمه‌ی رساله‌ی عملیه‌شان آوردند که بسیار مفید و بی‌نیاز می‌کند هر محقق و خواننده‌ای را... ولی در رابطه با فروع دین در بخش دوم این کتاب مطالبی را آورده‌ام.

در پایان از برادرزاده‌ی فرهیخته، شاعر و نویسنده‌ی ارجمند و گرامی جناب آقای مرتضی حسینی اسفاد که زحمت ویراستاری، مقابله و تصحیح و نمونه‌خوانی مطالب را برعهده گرفتند تقدیر و تشکر می‌نمایم. امید است این اثر مورد رضایت خداوند سبحان واقع گردد. ان شاء الله.

والسلام علی من اتبع الهدی

غلام حیدر حسینی